

Sygn. akt VI U 286/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lipca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Ewa Milczarek

Protokolant – sekr. sądowy Sylwia Sawicka

po rozpoznaniu w dniu 2 lipca 2015 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania: R. N.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 16 grudnia 2014 r., znak: (...)

w sprawie: R. N.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o emeryturę

- 1) zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu R. N. prawo do emerytury od dnia (...) r.,
- 2) stwierdza, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Na oryginale właściwy podpis.

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił ubezpieczonemu R. N. prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach wskazując w uzasadnieniu tych decyzji, że powód na dzień 1.01.1999r. osiągnął staż sumaryczny 27 lat, 3 miesiące i 29 dni ale nie udowodnił wymaganego 15 – letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

W odwołaniu od tej decyzji powód wniósł o jej zmianę i przyznanie prawa do emerytury oraz przesłuchanie świadków na potwierdzenie charakteru jego pracy w Przedsiębiorstwie (...) w okresie od 2.08.1971 r. do 30.05.1979 r. i od 2.11.1979 r. do 31.07.1982 r. w charakterze montera instalacji wodnokanalizacyjnych i w okresie od 30.07.1982 r. do 31.12.1997 r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) w B. w charakterze palacza w sezonach grzewczych biegnących od 15 października każdego roku począwszy od 1982 r. do 15 kwietnia następnego roku (w latach 1983 do 1993 r.) i od 15.10.1994 r. do 31.12.1994 r. w charakterze palacza CO.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany wniósł o jego oddalenie podtrzymując argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonych decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony R. N., urodzony (...), w 1971 r. ukończył szkołę zawodową w zawodzie monter wewnętrznych instalacji sanitarnych. Dnia 2.08.1971 r. ubezpieczony zatrudnił się w Przedsiębiorstwie (...) jako monter wod-kan. Początkowo był stażystą-monterem instalacji sanitarnych, wykonującym normalne obowiązki montera. Ubezpieczony pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przy zakładaniu instalacji wodnokanalizacyjnych na zewnątrz budynków. To była praca w głębokich wykopach. Po wykopaniu wykopu były one deskowane, pracownicy układali rury, w miarę potrzeby wylewali wodę z wykopów. Taką pracę ubezpieczony wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w obu okresach zatrudnienia w tym zakładzie. Po odbyciu służby wojskowej od 9.01.1973 r. do 13.12.1974 r. ubezpieczony wrócił do pracy na stanowisko montera. Od 1975 r. ubezpieczony został brygadzystą pracującym na równi z innymi pracownikami. Ubezpieczony nie korzystał z urlopów bezpłatnych. Razem z ubezpieczonym w tym zakładzie pracowali świadkowie M. M. i P. Z., którzy na bieżąco obserwowali pracę powoda.

Od 30.07.1982 r. do 31.12.1997 r. ubezpieczony pracował w (...) Przedsiębiorstwie (...) w B.. W każdym okresie grzewczym biegnącym od 15.10.1982 r. do 31.12.1994 r. (po 6 miesięcy w latach 1982-1994 i od 15.10.1994. do 31.12.1994 r.) ubezpieczony wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę palacza. Ubezpieczony obsługiwał piece typu przemysłowego na wodę i centralne ogrzewanie. Były to duże 32 metrowe piece. Ubezpieczony obsługiwał piece ręcznie, czyścił ruszty, kanały dymne, ładował węgiel po 6 ton na zmianie. Regulował też parametry pieca. Ubezpieczony nie korzystał z urlopów bezpłatnych. Po sezonie grzewczym ubezpieczony pracował jako konserwator i wykonywał mniejsze naprawy. Razem z ubezpieczonym pracował świadek W. S..

dowód: dokumenty w aktach osobowych ubezpieczonego, zeznania świadków W. S., M. M. i P. Z., zeznania ubezpieczonego zapis protokołu rozprawy k.49

W świadectwie pracy ubezpieczonego z Przedsiębiorstwa (...) wpisano, że pracował on jako monter instalacji budownictwa. W świadectwie pracy ubezpieczonego z (...) Przedsiębiorstwa (...) w B. wpisano, że zajmował on w trakcie zatrudnienia stanowisko palacza CO, konserwatora-magazynier

Ubezpieczony złożył wniosek o emeryturę (...)

dowód: wniosek w aktach rentowych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Stan faktyczny w sprawie Sąd ustalił na podstawie dokumentów w aktach osobowych i rentowych powoda, których prawdziwości strony nie kwestionowały oraz zeznań świadków i powoda. Zeznaniami świadków W. S., M. M. i P. Z. Sąd dał wiarę bowiem pracownicy ci pracowali razem z powodem, ich zeznania oparte na własnych obserwacjach były zgodne ze sobą, spójne z zeznaniami powoda i znajdowały potwierdzenie w dowodach z dokumentów. Zeznaniami powoda, które korelowały z zeznaniami świadków Sąd dał więc również wiarę.

Sąd dokonał następnie oceny ustalonego stanu faktycznego w kontekście przepisów art.184 i 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Zgodnie z treścią art. 184. ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32-34, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego oraz rozwiązywania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.(art. 184 ust. 2)

Zgodnie z treścią art.32 ust. 1 cytowanej wyżej ustawy -ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 (65 lat dla mężczyzn, 60 lat dla kobiet.) W myśl ustępu 2 art.32 cytowanej ustawy dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ustępie 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Przepisy rozporządzenia wykonawczego Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r, które nadal zachowały swoją moc na warunkach określonych w art. 32 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, mają zastosowanie do wszystkich pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie z § 2 tego rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku, a okresy te stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Niemniej jednak należy wskazać, iż w przypadku, gdy zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczeń potwierdzających okresy wykonywania pracy w szczególnych warunkach z przyczyn od siebie niezależnych, art. 472 i 473 k.p.c. umożliwiają ustalenie tych okoliczności w drodze postępowania odwoławczego przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. Zgodnie z powołanymi przepisami w postępowaniu w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych każdy fakt mający wpływ na prawo do świadczenia lub jego wysokość może być dowodzony wszelkimi środkami, które sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe. Zaliczenie nieudokumentowanych, spornych okresów pracy w szczególnych warunkach do stażu pracy uprawniającego do wcześniejszej emerytury wymaga dowodów niebudzących wątpliwości, spójnych i precyzyjnych. Nie ulega wątpliwości, że w postępowaniu o świadczenie emerytalno-rentowe dopuszczalne jest – jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uchwale z 27 maja 1985 r. (III UZP 5/85, LEX nr14635) – przeprowadzenie przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jeżeli zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy z powodu jego likwidacji lub zniszczenia dokumentów dotyczących zatrudnienia.

Okres pracy w warunkach szczególnych można również ustalić w postępowaniu sądowym na podstawie akt osobowych pracownika.

W myśl § 4 ust.1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn, ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W załączniku do tego rozporządzenia – wymieniającego prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego w wykazie A, dziale V pkt 1 jako prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego, wymieniono roboty wodnokanalizacyjne oraz budowa rurociągów w głębokich wykopach a w dziale XIV w punkcie 1 wymieniono prace nie zautomatyzowane palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego.

Skoro materiał dowodowy zgromadzony zgodnie z wnioskami stron niezbicie wykazał, że powód pracował w Przedsiębiorstwie (...) w okresie od 2.08.1971 r. do 30.05.1979 r. i od 2.11.1979 r. do 31.07.1982 r. w charakterze montera instalacji wodnokanalizacyjnych a w okresie w okresie od 30.07.1982 r. do 31.12.1994 r. w (...)

Przedsiębiorstwie (...) w B. w charakterze palacza w sezonach grzewczych biegnących od 15 października każdego roku począwszy od 1982 r. do 15 kwietnia następnego roku (w latach 1983 do 1993 r.) i od 15.10.1994 r. do 31.12.1994 r. czyli w okresie, którego pozwany nie uznał za pracę w szczególnych warunkach, faktycznie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, prace wymienione w punkcie 1 działu V oraz punkcie 1 działu XIV wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 27.02.1983 r., to uznać należało, że okres ten winien zostać zaliczony jako okres pracy w szczególnych warunkach o którym mowa w art. 32 i 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Okres ten przekracza wyznaczony niezbędny limit 15 lat pracy i upłynął do dnia 31.12.1998r., co oznacza, że powód spełnił warunek posiadania stażu w szczególnych warunkach, wymagany przepisem art. 184 cyt ustawy.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał powodowi prawo do emerytury.

W punkcie 2 wyroku Sąd orzekł o braku odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji na podstawie art. 118 ust.1a ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS. Stosownie bowiem do art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji; organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego. Zgodnie z § 2 ust. 2 powołanego rozporządzenia, okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. W myśl zaś § 21 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm.) środkiem dowodowym, stwierdzającym okresy zatrudnienia, są pisemne zaświadczenia zakładów pracy, wydane na podstawie posiadanych dokumentów, oraz legitymacje ubezpieczeniowe, a także inne dowody z przebiegu ubezpieczenia (ust. 1); jeżeli pracownik ubiega się o przyznanie emerytury lub renty z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, zaświadczenie zakładu pracy powinno stwierdzać charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie takiej emerytury lub renty (ust. 4). Skoro więc w toku postępowania przed organem rentowym ubezpieczony nie przedstawił właściwych dokumentów wystawionych przez pracodawcę, a okresy pracy w warunkach szczególnych udowodnił także m.in. zeznaniami świadków, to organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za wydanie błędnej decyzji odmawiającej prawa do emerytury, albowiem nie mógł przeprowadzić tych właśnie dowodów w trakcie prowadzonego przez siebie postępowania administracyjnego.

SSO Ewa Milezarek